

**Брусняк С. В., студентка
Москвітїна Д. А., к. філол. н., доц.
Запорізький державний медичний університет**

**КУРЗУ-ВЕРЗУ, БУРМОКОВТ ЧИ КАЗНАЯК: ТРУДНОЩІ
ВІДТВОРЕННЯ НОНСЕНСОЇ ПОЕЗІЇ Л. КЕРРОЛА
УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Поетикальна та композиційна специфіка літератури нонсенсу зумовлює ті проблемні зони, з якими стикається перекладач при роботі над поетичним доробком одного з провідних представників літератури англійського нонсенсу – Льюїса Керрола. Перш за все, слід враховувати різницю у структурно-семантичну різницю мов, а також певні відмінності у експресивному потенціалі вихідної та цільової мови. Так, англійська мова характеризується високим рівнем експресивності, значним потенціалом для утворення таких складних для адекватного відтворення стилістичних фігур як каламбур, зевгма, гра слів, які, власне, і формують семантико-композиційне ядро нонсенсної поезії. Тож перекладач віршів

нонсенсу має знатися на найменших нюансах не тільки англійської, але й рідної мови, і якомога повніше використовувати її експресивні ресурси.

Твори Л. Керрола неодноразово перекладалися різними мовами, тож у сучасній трансляторії накопичено і осмислено певний досвід таких перекладів, що дозволило сформулювати декілька принципів перекладу цих художніх текстів. Перекладачі та критики досі не можуть визначитися із набором критеріїв оцінки якості та адекватності перекладу керролівських творів, адже їхня насиченість мовною грою, каламбурами, іронією та іншими складними для відтворення художніми засобами унеможлиблюють еквівалентний переклад. Як зазначив критик С. Курій: «при буквальному перекладі втрачається гумор та гра, а про асоціативному виходить зовсім не та «Аліса» [1].

Розмірковуючи про стратегії перекладу віршів-пародій у романах Керрола, перекладознавець В. Вівер пропонує три основні шляхи їх відтворення [2, с. 24]. Найбільш прийнятним він вважає вибір добре відомого вірша мовою перекладу та написання пародії на нього, із дотриманням керролівського стилю (так, зокрема, вчинили російськомовні перекладачі В. Набоков, В. Орел, почасти Д. Орловська). Найменш продуктивним йому здається буквально відтворення пародійних віршів. Складним, але також прийнятним методом він вважає спробу створити власний нонсенсний вірш зі стилізацією під манеру Керрола (цю стратегію обирають більшість українських перекладачів керролівської поезії, зокрема, М. Лукаш, Г. Тарабукіна, В. Панченко та ін).

Специфікою абсурдної поезії Льюїса Керрола є використання великої кількості безеквівалентної лексики, зокрема okazionalizmів, які практично не піддаються перекладу. Такі слова будуються переважно за принципом ониматопії, або ж утворюються шляхом злиття двох чи більше коренів. Особливо показовим в плані частотності застосування okazionalizmів є вірш з роману «Аліса у Задзеркаллі» «Jabberwocky», який традиційно вважається еталоном поезії нонсенсу. Там зустрічаємо такі лексичні новоутворення як «Jabberwocky» від «jabber» (балаканина) та «wasky» (ідіотський, божевільний). Це слово є чи то видовим, чи то власним 143м.'ям якоїсь небезпечної істоти, що руйнує все у лісі. Російською мовою його традиційно відтворюють с'як «Бармаглот», а от в українських варіантах існує більше різноманітності: це й «Курзу-Верзу» (М. Лукаш), і «Бурмоковт» (Т. Тарабукіна), і «Жербельковт» (С. Ковальчук), і «Казняк» (В. Панченко).

Література

1. Курий С. «Алиса в стране Чудес»: какой перевод сказки наилучший? URL: <https://shkolazhizni.ru/culture/articles/37514/> (дата звернення 10.03.2019)
2. Weaver W. Alice in many tongues. The translations of 'Alice in Wonderland'. N.Y., 1964. 159 p.